

ENGLEHIERAKIER

MIDDELALDERENS ENGELHIERAKI - FINEST, FINERE, FIN

I kristendommen er der ikke længere en egentlig lære om engle, bortset fra den katolske kirkes tro på skytsengle. Men i middelalderen var der mange udlægninger og meninger om englenes antal og rangorden. Her forsøgte man sig med at inddele englene i et fin, finere, finest hierarki alt efter hvem, der var tættest på Gud og dermed mest hellig og magtfuld.

Fra kirkens side ønskede man på et tidligt tidspunkt at få styr på de mange forskellige typer engle, der findes i Bibelen. I skriftet Om det himmelske hierarki (ca. år 500 e.kr.) kategoriserede man således læren om De ni englekor, som blev gældende for eftertidens lære om engle, angelogi.

Blandt middelalderens mange udlægninger af englenes antal og rangorden havde den kristne forfatter Pseudo-Dionysios særlig stor succes. I værket "De himmelske hierarkier" opregner han tre 'triader' af engle:

DEN HØJESTE TRIADE:

Engle med vigtige funktioner i direkte forbindelse med det allerhelligste

- Serafer
- keruber
- Troner (eller tronengle)

DEN MELLEMSKE TRIADE:

Engle der spiller musik kan kalde til kamp,

- Herskere/Herredømmer
- Kræfter/Dyder
- Myndigheder

DEN LAVESTE TRIADE:

Hjælpende engle, der kommer tættest på mennesket og derfor er mindst fornemme.

- Magter (eller Fyrstedømmer)
- Ærkeengle
- Engle

Det er også denne triade eller opdeling, som Dante læner sig op ad i Den guddommelige komedie i en passage, hvor Beatrice forklarer Dante den himmelske sammenhæng.

NYE OMVENDTE HIERAKIER

Med tiden er rangordenen i englenes verden kommet til at betyde mindre og mindre. I kristendomsforståelsen i Den Danske Folkekirke i dag, er hierarkiet nærmest opløst eller i hvert fald vendt på hovedet.

Ærkeenglene er placeret i den laveste triade i middelalderens englehierarki, men det er ikke mærkeligt, hvis man tror, at ærkeenglene er af højeste rang. Forstavelsen "ærke" - kommer af det græske "archi" - ('den første, fornemste'), af "arche" ('begyndelse') og "archos" ('leder, hersker'). Den bruges forstærkende i titler af højeste rang, for eksempel i ærkebiskop og ærkehertug. Navnet ærkeengel betyder derfor overengel, men det er alligevel ærkeenglene, der har forbindelse til menneskene.

Måske er det slet ikke så mærkeligt, at fornemme ærkeengle har kontakt til menneskene. I hvert fald er det i tråd med den overordnede bevægelse i Det Nye Testamente, hvor Gud træder ind - og ned - i menneskenes verden. Den højeste, fornemmeste og almægtigste Gud træder ind i verden som et menneskebarn. Hierarkiet vendes på hovedet, og fin, finere, finest nedtones til fordel for en større opmærksomhed på menneskets værdi. Det omvendte hierarki får blandt andet betydning for guds billedet. Tidligere skulle mennesket nærme sig en majestætisk Gud, ofre og gøre sig fortjent til gunst og velvilje. Nu er det Gud, der nærmer sig mennesket, og som vil have fællesskab med mennesket - uden at mennesket skal gøre sig fortjent til det.